

SZEGEDI KISTÉRSÉGI

MEGJELENIK A SZEGED ÉS TÉRSÉGE TERÜLETFEJLESZTÉSI ÖNKORMÁNYZATI TÁRSULÁS TELEPÜLÉSEIN

ALGYÓ • BORDÁNY • DESZK • DÓC • DOMASZÉK • FORRÁSKÚT • KÜBEKHÁZA • RÖSZKE
SÁNDORFALVA • SZATYMAZ • SZEGED • TISZASZIGET • ÚJSZENTIVÁN • ÜLLÉS • ZSOMBÓ

AKI ISKOLÁKAT FEJLESZT, AZ A JÖVŐT ÉPÍTI

Átadták
a felújított
szőregi
Kossuth
Lajos Általá-
nos Iskolát.

GAZDAG KÉPZÉSI SKÁLA TOVÁBBTANULÓ NYOLCADIKOSOKNAK

Már érezhető a közoktatási társulás
első eredményei.

POLGÁRMESTEREK A SZEGEDI KISTÉRSÉGI TÁRSULÁSRÓL II.

Országosan is élen járnak az együtt-
működésben a települések.

FEJLASZTÉS

2-3. oldal

FEJLESZTÉS

3. oldal

RIPORT

4. oldal

Interjú

BEMUTATKOZNAK A TELEPÜLÉSEK - BORDÁNY

Csatornáznak, bölcsődét építenek és védelmi központot alakítanak ki a faluban Bordány egyre fiatalodik és csinosodik

Bordányban nagy beruházások vannak folyamatban: a csatornázás, az óvodabővítés és bölcsődeépítés, valamint a védelmi központ kialakítása és a Szent István tér felújítása mind-mind az itt élők kényelmét és biztonságát szolgálják, komfortérzetét javítják. Balogh Ferenc polgármesterrel szedtük össze a már megvalósított, illetve tervezett fejlesztéseket.

Balogh Ferenc polgármester

kapcsolódni az ÚMFT-hez, mi az a be-
ruházás, fejlesztés, amit sikeres pályázat
esetén, illetve a megvalósítás után fenn
tudunk tartani, magyarul: amit működ-
tetni tudunk a későbbiekben is – mondta
előljáróban lapunknak Balogh Ferenc,

Bordány

A Szegedtől 15 kilométerre fekvő, 3200
lelket számláló Bordányban ebben a
ciklusban, egészen pontosan 2007-ben
készítették el a település Új Magyar-
ország Fejlesztési Tervhez (ÚMFT) il-
leszkedő gazdasági programját. – Azt
néztük, vizsgáltuk meg, hogyan tudunk

BOTKA LÁSZLÓ: A BORDÁNYIAK ÖSSZEFOGÁSA PÉLDAÉRTÉKŰ

Bordánynak Botka László szegedi
polgármester a választott országgyűlési
képviselője. – Sokat fejlődött Bordány
az elmúlt években, ami számomra óriá-
si értékkel bír – mondta lapunknak
Botka László, majd így folytatta: – A
bordányiak képesek mindig új és új
célokat megfogalmazni, meghatározni,
s azokért összefogni, ami példaértékű.
Az idei év legnagyobb és legfontosabb
beruházása az óvoda felújítása és a
bölcsőde építése. Örömteli, hogy Sze-
gedhez hasonlóan Bordányban is nö-
vekszik a lakosságszám. Ismeretes,
hogy megépült a kerékpárút Üllés és
Bordány között, ami szintén fontos
beruházás volt a település életében. A

falunak több olyan fejlesztési terve is
van, ilyen a szennyvízhálózat kiépítése,
a szeméttelp rekultivációja vagy a
Szent István tér felújítása, ami mellé
szívesen állok.

Botka László polgármester

aki 1984 óta áll a falu élén. A takaros
település polgármesterétől megtudtuk,
hogy Bordánynak tavaly 530 millió forint
volt a költségvetése, melyből mintegy
100 millió forintot fordítottak különböző
fejlesztésekre. – 2008-ban indultak be
azok a pályázatok, amelyekhez kapcso-
lódni tudunk, s amelyek 2009-re való-
sultak, illetve 2010-re valósulnak meg

– hangsúlyozta Balogh Ferenc. A falu első
embere elmondta, hogy vannak olyan
nagyobb pályázatok, amelyek túlmu-
tatnak a cikluson. Ilyen négy kistérségi
projekt: a szeméttelp rekultivációja, a
szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése, az
ivóvíz minőségének javítása, valamint a
közösségi közlekedés fejlesztése.

Folytatás a 3. oldalon

Interjú

MEGÚJULT, KORSZERŰ ISKOLA ÉS ÓVO- DA VÁRJA A GYEREKEKET DESZKEN

FOLYTATÓDIK A SZEGEDI KISTÉRSÉG OKTATÁSI INTÉZMÉNYEINEK FELÚJÍTÁSA

A közel 100 millió forintos beruházás
keretében elkészült az épületek teljes
körű akadálymentesítése, kialakítottak
egy új foglalkoztató, valamint egy ké-
műves kuckót az óvoda területén. Az
óvoda és iskola épületeiben 13 tanterem,
2 iskolai szoba és 3 óvodai csoportszoba
került felújításra. Az óvoda épületét ki-
bővítve új, akadálymentes vizesblokk
létesült. Új hőszigetelést és burkolatot
kaptak a Móra utcai épületek, ide új lift

is került. A tantermek új ajtókat kaptak,
folyosókon kicserélték a burkolatokat. Az
intézményekhez tartozó sportudvar köré
kerítés épült. A gyerekek már szeptem-
berben birtokukba vehették a felújított
épületeket, azonban a projekt ünnepélyes
lezárására csak tavaly decemberben
került sor.

Király László alpolgármester elmondta,
a beruházás a tanév végén kezdődött. A
munkát végző Ferroép Zrt. az egész nyári

megteremtéséért, utána pedig a kor-
mányzatnál, hogy a mi pályázatainkat
támogassák. A jó országgyűlési
képviselő egy pályázat kidolgozásától,
egészen befejezéséig végig kíséri an-
nak sorsát, mondta Újhelyi István. Erre
szükség van, hisz az ország több mint
3000 települése verseng egymással a
fejlesztési pénzekért és csak jó lobbival
lehet megszerezni a forrásokat. Ezért
is örülök annak, hogy ezt a ciklust úgy
tudjuk zárni, hogy a Szegedi Kistérség
első az egész országban a megnyert
pályázatok számát és nagyságrendjét
tekintve.

szünet alatt dolgozott, így szeptemberben
már a megújult intézmények várták a
gyerekeket és a pedagógusokat. A teljes
összegekből 82,6 millió forint volt az Euró-
pai Unió támogatása, a többit a Kistérség,
illetve az önkormányzat teremtette elő.
Király László hangsúlyozta 15-20 éve ez
volt a legjelentősebb ilyen jellegű beru-
házás Deszken. A település számára nagyon
fontos volt az intézmények felújítása hisz
végre 21. századi körülményeket terem-
tett az itt tanulók és tanítók számára.
Az sem elhanyagolható szempont, hogy
egy ilyen 100 millió forintos beruházás
egy kis település számára igen jelentős,
hisz éves költségvetésének 20-30 %-át is
kiteheti és a pályázati források nélkül
nem is gondolhatna ilyen projekt meg-
valósítására.

A felújított iskola nevelési és oktatási
szempontból is sokat jelent mind a ta-
Folytatás az 5. oldalon

Újhelyi István és Király László

Riport

BIZTONSÁGOSABB LESZ A KÖZLEKEDÉS ZSOMBÓN

Zsombó a település közlekedésének fejlesztésére több mint 38 millió forint támogatást nyert a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács pályázatán. Az erről szóló támogatási szerződést tavaly évvégén írták alá. A projekt kivitelezése 2010 elején indul és december 31-éig kell befejezni a beruházást.

Balogh László polgármester

A projekt keretében 12 db autóbuszöb-
löt alakítanak ki, 11 db fedett autóbusz-
várót építenek, egy gyalogátkelőhelyet
alakítanak ki és szemétygyűjtőt helyez-
nek ki. A beruházás két okból is fontos
a település számára, mondta Gyuris
Zsolt polgármester az aláírást követő
sajtótájékoztatón. Az egyik, hogy így
sokkal biztonságosabb lesz a közlekedés

Zsombón, hisz az utasoknak nem az út
szélén kell várakozniuk és felszállniuk,
hanem a kialakított buszvárókban. A
másik pozitív hatása, hogy a buszöblökbe
a buszok majd be tudnak állni és így a
forgalom is folyamatosan haladhat majd.
Ennek a beruházásnak köszönhetően az
utasok komfortérzete is javulni fog, a
polgármester elmondta, hogy projektnek

Sebességmérő

köszönhetően a mozgásukban korlátozott
emberek számára is sok könnyebbséget
hoz a fejlesztés. Gyuris Zsolt elmondta,
így adott lesz minden egy európai szín-
vonalú helyközi, elővárosi közlekedésre.
A közlekedés fejlesztése a településen
már régebben megkezdődött, először egy
buszfordulót helyeztek át, hogy növeked-
jen az ellátott terület és minél többen

Balogh László
DARFÜ ügyvezetője

2007-2008 között a közlekedési-infrastruktúra fejlesztésére 22,15 milliárd
forint, ebből a közösségi közlekedés fejlesztésére 3,846 milliárd forint állt ren-
delkezésre, mondta Balogh László, a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség
ügyvezető igazgatója. A kiírásra 46 pályázat érkezett be, amelyből 25 projekt
kapott támogatást. A fejlesztések közül 12 Csongrád megyében, 6 Békés me-
gyében, 7 pedig Bács-Kiskun megyében valósul meg.
Balogh László elmondta, 2009-2010 között újabb források nyíltak meg a kö-
zösségi közlekedés fejlesztésére. Összesen 2,376 milliárd forintra nyújthattak
be pályázatot többek között a közösségi közlekedés infrastrukturális fejleszté-
sére (intermodális csomópontok, kiszolgáló-, közlekedésforgalmi-, közlekedési
építmények, P + R rendszerek kialakítására, kiépítésére, fejlesztésére), valamint
eszközbeszerzésekre.

Riport

ELFELEJTHETJÜK A RÉGI MARS TERET

1,3 MILLIÁRDBÓL ÚJUL MEG A SZEGEDI PIACTÉR

Szeged gyomrának szokás nevezni a Mars teret, ám ha ez igaz, a város az
utóbbi évtizedekben igencsak élmeyeghetett. A Mars tér ugyanis mind jobban
lepusztult, és hiába születtek újabb és újabb tervek az átépítésre, egészen
mostanáig dugába dőlt mind. Súlyos viták közepette most végül elkezdődött
a munka, hogy össze megújult teret vehessenek birtokba a piacozók.

Ha hihetünk a látványterveknek, rá-
adásul már nem is csak vásárolni vagy
árusítani lesz érdemes a Mars téren,
hanem sétálgatni, üldögeálni is. A térre
1,3 milliárd forintot költ a város, jórészt
európai uniós forrásból. Eltűnik a régi
nagycsarnok és a P pavilon, átalakul a
tér egész képe. A már korábban elkészült,
két új kiscsarnokra merőlegesen, a kö-
zépső sátras-asztalos piac helyén épül az
új nagycsarnok. Az asztalos piac az U
pavilon mellé kerül. A teret parkosítják,
díszburkolattal látják el, utóbbi egészen
az SZTE Mérnöki Karáig nyújtózkodik
majd. Lesz jókora parkoló is és új, jelző-
lámpás csomópont
a Lon-

A régi Mars tér

Az építkezés...

szintén nyárra kialakítják az új asztalos
piacot. Össze aztán elkészül a díszter és
az új parkoló is, a mostani, lerobbant,
piszkos Mars tér, a város háborgó gyom-
ra pedig végképp' a város múltjának
részévé válik.

Látványterv

Buszvárók felújítása

tudják kihasználni a tömegközlekedés
lehetőségeit. A beruházások azonban
még nem érnek véget, 2010-ben a Sze-
gedi Kistérséggel közösen pályáznak
majd a régebbi buszvárók felújítására,
így teljessé válik a tömegközlekedés
feltételeinek fejlesztése a településen.
Zsombón a biztonságos közlekedést
forgalomlassító sziget és 2 sebesség-
mérő berendezés is segíti. Ez jelzi az
autósoknak, ha túllépik a sebességha-
tárt és felhívják a figyelmet a fékezésre.
A pályázati forrást 2009. januárjában
elnyerte Zsombó, azonban csak most
érkeztek meg a pályázati eszközök a
településre. A napelemmel működő ké-
szülékek jó hatással vannak az autósokra,
mondta Gyuris Zsolt polgármester, a
tapasztalatok szerint a gépkocsivezetők

lassítanak, amennyiben nem tartják be a
sebességhatárokat és erre a berendezés
figyelmezteti őket. A projekt keretében a
két berendezést november közepén állí-
tották üzembe, a forgalomlassító sziget
pedig az év közepén épül majd meg a
belterület Forráskút felőli határában. A
kivitelezést a Magyar Közút Nonprofit
Kft végzi.
Zsombón a közlekedés fejlesztése mel-
lett más beruházások is zajlanak. Ezek
közül az egyik legfontosabb az Szeged
- Kiskunmajsai út jobb oldalán Zsom-
bó belterületi szakasz és a Szegedi út
egy részén a kerékpárút építése. Ez az
út igen forgalmas, így biztonságosabb
kerékpáros közlekedést eredményez a
beruházás. A projekt teljes költségvetése
105 millió forint.

Riport

KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE SZEGEDEN

TELJESEN MEGÚJULT A HONT FERENC UTCAI VÉGÁLLOMÁS

A városban több helyszínen is zajlik a közlekedés fejlesztése. A 30 milliárd
forint értékű elektromos tömegközlekedési nagyprojekt mellett megújul a
Tarjáni Víztorony tér, illetve a Hont Ferenc utcai végállomás.

A 9-es trolis vonala a leghosszabb Szege-
den és itt szállítja a legtöbb utast – napon-
ta 25 ezer embert – a Szegedi Közlekedési
Társaság. A Hont Ferenc utcai végállomás
a legforgalmasabb, naponta 2.000 em-
ber és mindegy 360 jármű használja. A
megálló tovább már nem volt terhelhető,
és a forgalomműködést biztonságosan
már nem tudta kiszolgálni. Éppen ezért
pályázott a Szegedi Közlekedési Társa-
ság a csomópont felújítására. Összesen
185 millió forintot nyertek erre a célra,
amelyet saját forrásból még 72 millió
forinttal kiegészítették.

A beruházás keretében egy úgyneve-
zett intermodális csomópontot alakítottak
ki, felépítettek egy új, 86 m2-es forga-
lomirányító épületet, amelyben többek
között helyet kapott a dolgozók pihenő-
helyisége is. A forgalmi teret, a járdákat,
peronokat kiszélesítették, újraburkolták,
gyalogátkelőket festettek fel, átépítették a
közvilágítást és a felsővezetéseket. Kiala-
kítottak egy 26 férőhelyes P + R parkolót
is. Az új épületben egy utastájékoztató
rendszer, valamint jegy-
és bérlet-
értékesítő

automata is helyet kap. A webterminál-
lon az utasok információkat kaphatnak,
illetve megtervezhetik útvonalukat. A
parkolók ellenőrzése érdekében egy zárt
láncú kamerás megfigyelő rendszert
is kiépítettek. Ez a képeket a társaság
diszpécshozzához továbbítja.
A felújítás nem csak a Hont Ferenc
utcai végállomást, hanem további 4 meg-
állót is érintett: strapabíró bazaltbetonos
megálló épült a 9-es trolis vonal másik
végállomásán, az 5-ös trolibusz mind-
két végállomásán, és a Keresztöltés
utcaiban. A Csanádi utcában a megálló
tavasszal újul meg.
A beruházás majdnem teljesen elké-
szült, már csak a webterminál és az
automaták beszerelése van hátra. A ki-
vitelező dupla annyi fát – összesen 28
darabot - ültetett, mint ami kivágásra
került, az ezer cserje és bokor is már a
földben van, tavasszal csak fűvesíteni
kell. Természetesen a troliek, a buszok
és az uta- sok már használhatják a
megújult végállo-
mást.

Hont Ferenc utcai végállomás

Riport

A SZENVEDÉLY NEM CSAK A BETEG PROBLÉMÁJA

ÖSSZETETT SEGÍTSÉGNYÚJTÁS A KISTÉRSÉGI DROGCENTRUMBAN

A Szegedi Kistérség Többcélú Társulása Humán Szolgáltató Központját korábban már bemutattuk e lap hasábjain. Ezúttal az intézményen belül működő Dr. Farkasinszky Terézia Ifjúsági Drogcentrumról írunk, mely egy éve került városi kezelésből a kistérséghez. A szegedi önkormányzat segítségével folyamatosan szépülnek, korszerűsödnek az épületek, javul a felszereltség. A Drogcentrumról egyébként azért is érdemes szót ejteni, mert sokan nincsenek tisztában azzal, pontosan mivel, kikkel foglalkoznak itt a szakemberek.

Arany Zoltán
a Drogcentrum vezetője

Legalább is ezt tapasztalja Arany Zoltán, aki ez év január 1-je óta vezeti a drogcentrumot, ugyanakkor már 15 éves tapasztalattal rendelkezik a drogbeteg ellátás területén. Sokan csak annyit tudnak, hogy itt foglalkoznak a „drogosokkal”, miközben az intézmény egészségügyi

és szociális szolgáltatásai az egész régióban egyedülállók. Ezért van, hogy nem csak a szegedi kistérségből érkeznek ide a serdülő kortól 36-38 évesig a páciensek.

Az egészségügyi ellátások egyike a járó beteg ellátás, vagyis a drogambulancia, ahol mások mellett pszichiáterek, pszichológusok foglalkoznak a szenvedélybetegekkel, és itt zajlanak a gyógyszeres kezelések is. A szociális és egészségügyi ellátáshoz tartozik a rehabilitáció, ahol egy hosszabb ideig zajló, bentlakásos, terápiás program keretében igyekszenek segítséget nyújtani a függőségüktől megszabadulni akaróknak. Itt az a cél, hogy a szenvedélybetegnek sikerüljön „lejönnie” a drogról. A drogcentrumban működik továbbá nappali ellátás, ahol az utcai csavargással szemben állítanak alternatívát szabadidős lehetőségek biztosításával - pl. csocsó, ping-pong - vajas kenyérrel, teával, mosási, fürdési lehetőséggel, életvezetési tanácsadással. A szociális szolgáltatások közé tartozik az anonim tanácsadás, a kapcsolattartás az iskolákkal, és általában az emberek

bőséges informálása a szenvedélybetegségekről. A drogcentrum az a hely például, ahol a szülő is tanácsot kérhet, személyesen vagy telefonon, ha gyermeke viselkedésében hirtelen változást tapasztal, vagy fölmerül otthon a drogozás gyanúja. Az időbeni segítségkérés, valamint a család szerepe a terápiában nagyon fontos, ezért igyekeznek a gondozásba a családot is bevonni, ismeretterjesztést széleskörűvé tenni.

Bár az intézmény neve drogcentrum, és elsődlegesen valóban a kábítószerhasználókra igyekeznek segíteni, a szenvedélybetegség nagyon sokrétű lehet. A legkülönbébb függőségeket kezelik, hiszen lehet valaki az alkohol, a szerencsejáték, a vásárlás, az internet vagy a televízió rabja is. Arany Zoltán azt hangsúlyozza, hogy a szenvedélybetegknél a viselkedési folyamaton kell változtatni. Akkor tudnak segíteni, ha valaki ki akar lépni a függőségből, változtatni akar az életén. A terápiás beavatkozásokat visszaesés-megelőzési időszak követi, ebben a szakaszban önszorgító csoportok erősítik a felépülési folyamatot. Ez a szakasz optimális esetben az egész életet jelenti, vagyis az illető nem esik vissza. Sokaknál azonban bekövetkezik a visszaesés, ekkor viszont az egész folyamat előlről kezdődik. Minél többször esik vissza valaki, annál mélyebbről kell újra kezdeni.

A drogcentrum kiveszi a részét a megelőzésből is. Szorosan együttműködnek

más, hasonló intézményekkel, kórházakkal, iskolákkal, illetékes hivatalokkal. Bekapcsolódnak tudományos kutatásokba, van közös programjuk például a Szegedi Tudományegyetemmel, ami biztosítja a szakmai fejlődést is.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az itt dolgozó 20 szakember munkájára nagy szükség van. A kutatások kimutatták, hogy a középiskolások nagy százalékban kipróbálnak valamilyen legális, vagy illegális drogot. Ráadásul, míg a 90-es évek közepén az első kipróbálás 17-18 éves

korban történt, ma már a 12-13 évesek is próbálkoznak. E problémán, és általában a szenvedélybetegségeken nem elég csupán a szakemberek segítő munkája, a szerhasználó környezetének aktív bekapcsolódása is szükséges. A Drogcentrum fontosságát éppen az adja, hogy itt komplexen kezelik a szenvedélybetegségekkal kapcsolatos kérdéseket, tapasztalatokat. A betegek a gyógyulásra kapnak esélyt, a környezetükben élők pedig arra, hogy megelőzzék, vagy időben főlismerjék, és megfelelően kezeljék a bajt.

Interjú

BEMUTATKOZNAK A TELEPÜLÉSEK - BORDÁNY

Bordányi templom

Folytatás az 1. oldalról

A polgármester elmondása szerint 1975-ig nem volt szeméttelep a faluban. Egy jó darabig nem is volt gond, hiszen nem gyűlt össze annyi hulladék a településen. Az utóbbi időben azonban már volt olyan esztendő, amikor egyik évről a másikra megtriplázódott a szemét mennyisége. Ezt nem nézték tétlenül, bezárták a telepet, s 2007 január elseje óta Szegedre, a Sándorfalvi úti hálózatra és tisztítómű kiépítésére. A több mint 5 milliárdos projektben Bordány mellett három környékbeli település, Forráskút, Zsombó és Üllés érintett. – Az első fordulót már megnyertük, most készülnek a megvalósíthatósági engedélyes tervek, amelyek birtokában lehet benyújtani a pályamunkát a második fordulóra. A munkára nemzetközi tendert, közbeszerzést kell kiírni, ami 6-7 hónapig is eltarthat. A beruházás várhatóan 2011-ben vagy 2012-ben kezdődhet el – mondta Balogh Ferenc, akitől megtudtuk, hogy jelenleg házi szikkasztók működnek a bordányi házaknál, de a szennyvízberuházás után 100 százalékban csatornázott lesz a falu. A közösségi közlekedés fejlesztése keretében több mint 10 millió forintból 11 fedett buszvárót alakítanak ki, mely elsősorban a külterületeket érinti. A pol-

gármester a közlekedéssel kapcsolatosan elmondta még, hogy tavaly megépült az Üllés és Bordány közötti 4,3 kilométeres kerékpárút.

– 2006-tól mostanáig 25 pályázatot nyújtott be az önkormányzat, amelyből 20-at meg is nyert. Szerintem igen jó ez a 80 százalékos arány. Hazai és uniós pályázatokból egymilliótól százmillió forintig nyertünk. Saját fejlesztésben új épületet húztunk fel a védőnői szolgálatnak. Ez a beruházás közel 20 millió forintba került. Mellette épül majd fel az új, integrált szociális központ, amire 87 millió forintot nyertünk. Jelenleg a közbeszerzés zajlik az ügyben. A védőnői szolgálat és az idősok otthonának – amely jelenleg a régi iskolaépületben működik – egy helyre való költöztetése és egy helyen, integrált formában való működtetése hosszú távú terveink között szerepelt. Tavaly kezdődött és idén áprilisban végzünk a 100 férőhelyes óvoda felújításával és akadálymentesítésével, amihez építünk a beruházás keretében egy bölcsődét is. Így egy helyen lesz az óvoda és a bölcsőde. A beruházás, amelynek támo-

A felújított akármű

gatási intenzitása 95 százalékos volt, 100 millió forintba kerül – fogalmazott a polgármester, aki büszkén mondta, hogy fiatalodik a falu, ezért is volt szükség bölcsődére. – Míg korábban egy év alatt kevesebb mint 30, addig tavaly már 38 gyermek született a faluban! – hangsúlyozta a település első embere, aki azt is elmondta, hogy felújítják a volt védőnői épületet, ahol védelmi központot alakítanak ki. A mintegy 20 millió forintos beruházás során 13 térfegyelő kamerát szerelnek fel a településen, amelynek képei, valamint a tanyai jelzőrendszeres szolgálat segélyhívásai a védelmi központba futnak be. De az üzletek és magánházak riasztórendszerét is be lehet kapcsolni a védelmi rendszerbe. A központban 24 órás szolgálat lesz, s ha bármi probléma van, a diszpécser azonnal értesíti a mentőket, rendőröket, tűzoltókat és polgárőröket. Balogh Ferenc elmondta: Üllés, Zsombó és Forráskút jelezte, hogy csatlakozna a rendszerhez, amely nyárra épülhet

ki. Megtudtuk: mivel a faluház elnyerte az integrált közösségi tér címet, hamarosan 30 millió forintos infrastruktúra-fejlesztés indul a kulturális intézményben, amelyet 2005-ben újítottak fel.

– Mivel a Szent István tér nem szerepel a szennyvízberuházási programban, pályázaton nyert 20 millió forintból felújítjuk idén a teret. Május 22-én, falunapon avatjuk fel a díszkúttal-ivókúttal felújított teret, amely Bánvölgyi László alkotása lesz. A szegedi szobrász tervezte a község címerét és készítette a Szent István szobrot, valamint a II. világháborús emlékművet Bordányban – mondta a polgármester, aki hozzá tette még, hogy idén egy új játszóteret is átadnak majd a Juhász Gyula utcában. A jövőt illetően reményként fogalmazta meg, jó lenne, ha elkészülne Bordány és Szeged között a 8,3 kilométeres kerékpárút, amely Szikszósírig már megépült.

A Faluház

Riport

GYÉKÉNYSZOBRÁSZ TÁPÉN

A gyékényszövés kezdetleges technikáját már a neolitikumban ismerte az ember, de ezt talán kevesen tudják. Azt viszont, hogy a gyékényszatyor hol készült a hetvenes években Magyarországon, szinte mindenki egyhangúlag vágja rá: Tápén. Ezen a Szegedtől akkor még külön álló településen a gyékény felhasználása olyan szintre fejlődött, hogy az élet minden területén kiszolgálta a helyieket. Tápé múltjába tehát beleszövődött a gyékény.

Az itt élőknek munkát adott, így megélhetést biztosított.

De mi is a gyékény? Mit érdemes tudni erről a növényről? Elsősorban azt, hogy a tavak, folyók partján él, a környezet számára fontos és nélkülözhetetlen növény, amely habár kevés gondoskodást igényel, mégis évről évre kevesebb van belőle. A gyékényt augusztus végén, szeptember elején a vízben, a töve fölött le kell vágni, majd kihúzza megszártítani. Ezt követi a gyékény osztályozása és feldolgozása. Megállapíthatjuk tehát, hogy egy viszonylag könnyen kezelhető növényről van szó, amelyet még csak termesztetni sem kell, csupán évente egyszer gondozni.

Tápén ennek a buzogányos növénynek a leveleiből készült szinte minden használati eszköz. A legismertebb ilyen tárgy a tápai szatyor, amely méltán híres teherbírásáról és sokszínűségéről. De nem csak táskát készítettek ebből a vízparti növényből, számos használati cikket, így például szőnyeget, papucsot, bölcst, csónakot, de még koporsót is. Ezek a tárgyak általában szövési technikával készülnek, de a térbeli produktumokhoz már egy egészen más stílusra, a fonásra van szükség. Ez utóbbi technikával készül például a kenyérkosár, a kaspó és a váza is.

A tápai embereknek a gyékény tehát a megélhetést biztosította egészen a 90-es évek elejéig, a helyi Háziipar 2500 embert foglalkoztatott, ami természetesen a településen kívüli szakemberek munkáját is magába foglalta.

Ebben a Háziiparban dolgozott a Török család is. Lányuk Gizella pedig a gyékényes technika fortélyait-amelyeket még gyerekkorában elsajátított- itt végre kamatoztatni tudta. Sőt, mondhatjuk azt, hogy újragondolta a hagyományt és megteremtette a gyékényszobrászat tudományát.

Míg az emberek többsége újult erővel vág bele az új évbe, Nagyné Török Gizellának a 2010-es év pihenéssel kezdődik. Azt mondja, a karácsonyi és szilveszteri dömping után, csak most tud végre felélekezni.

De ne rohanjunk ennyire előre, kezdjük az elején. A 17-18 éves Török Gizella, aki a nagyszüleitől és szüleitől már megtanulta, hogyan kell a gyékényszatort készíteni, úgy gondolta, hogy érdemes lenni a tápai gyékényt "továbbfonni", vagyis hogy ebből a növényből többet is ki lehet hozni. Így alakult ki a gyékényszobrászat, amely Gizella nevéhez fűződik. "Az alapanyag, a tehetség és kreativitás azonban lehet, hogy kevés lett volna, ha nincsenek olyan neves mentoraim, mint Tóth Sándor, vagy Tápai Antal"- fogalmazott Gizella. Tóth Sándor szobrászművésztől a mintázás és a rajz terén sokat tanulhatott, Tápai Antalnak köszönhetően pedig számos fogást elsajátíthatott. Igaz ekkor még agyaggal dolgozott, hiszen a gimnáziumi évek alatt keramikusnak tanult, azonban az ott alkalmazott technikákat azóta is kamatoztatni tudja.

A műanyag megjelenésével a népi iparművészet sajnos egyre inkább hát-

Nagyné Török Gizella

térbe szorult, de Török Gizellának köszönhetően a gyékény esetében ez nem volt így. Kitalálta, miként lehet ebből a teljesen természetes anyagból valami olyat létrehozni, ami más, mint a megszokott. Akkoriban dolgozta ki a „gyékényszobrászat” alapjait. Eleinte síkban gondolkodott a művész, faliszobrokat, reliefeket készített, majd a domborművek következtek és csak a 80-as évek végén sikerült az első női alak megformázása. Azóta viszont a folyamatos kísérletezésnek köszönhetően egy-egy jellemző alakkal, mozdulattal, az anyag, vagy fonásmódváltással képes egy kis pluszt adni szobrainak. Gizella munkáit elnézve megállapítható, hogy a gyékényszövésben, -fonásban nincs határ, sem méretben, sem formában.

A kilencvenes években végül Török Gizellát „elérte a végzete”, azóta az életét a gyékény határozza meg. Amit gyerekkora óta keresett, vagyis a saját kifejezési módja, amely egyszerre nyújt örömet és bánatot, emellett új, meg új emberi kapcsolatokat hoz számára, az a gyékénynek köszönhető. A közel húsz év munkája pedig bebizonyította, hogy jól döntött. Alkotásait számos díjjal jutalmazták, így például 1997-ben az Aranyfokos Kézműves Vándordíjjal, 1999-ben díjazott lett a Kézműves remekei c. pályázaton, 2002-ben elnyerte a Pro Renovanda Cultura Hungariae „Népművészetért” szakalapítvány különdíját, de jutalmazta

Szeged város alkotói díjjal 2003-ban, míg 2005-ben a „Szeged Kultúrájáért” díját, az aranygyűrűt is megkapta, melyet a város közgyűlése adományozott.

Munkái bejárták az egész világot, volt kiállítása 1997-ben az Amerikai Egyesült Államokban, Toledóban, majd 1998-ban Columbusban, Európában például 1999-ben a francia Párizsban, illetve 2000-ben az osztrák fővárosban, Bécsben. Így vitte hírét és becsületét a dolgoz kezeknek a világban a sokoldalúan használható tápai gyékény.

Nagyné Török Gizellának az a célja, hogy megőrizze a gyékényezés hagyományát és elérje, hogy a tápai emberek méltán legyenek büszkéek erre a nemes növényre és a gyékényezés mesterségére.

Riport

SIKERES PÁLYÁZATOK DOMASZÉKEN

Domaszék Önkormányzata 2009-ben is számos pályázatot nyújtott be és jelentős összegű pályázati támogatást nyert el. A település „Domaszék belterületi csapadékvíz és belvízelvezetés I. ütem” címmel pályázatot nyújtott be a belvíz elvezetési problémák megoldására. Az igényelt támogatás mintegy 72.000.000 Ft, a pályázatot formailag befogadták, elbírálása folyamatban van.

A LEADER program keretében a Domaszéki Polgárőr Egyesület által használt faház felújítására nyújtottunk be támogatásigénylést. Az igényelt összeg több mint 1.000.000 Ft. Ugyancsak a LEADER pályázat keretében a Teleház szolgáltatásainak fejlesztésére pályáztunk. A pályázat keretében valamivel több mint

3.700.000 Ft támogatást igényeltünk. A pályázatok formai ellenőrzése folyamatban van.

„Mórahalom-Domaszék-Óbecse-Temerin helytörténeti útvonal az örökségvédelem jegyében” című pályázatunkban a fenti településekkel együtt kb. 176.300 euro támogatást igényeltünk, melyből a Domaszékre eső támogatási összeg 42.500 euro. A pályázat keretében a Kisvasútállomás épületébe szerezni be eszközöket, bútorokat és az épület mellett fészter kialakítására nyílna lehetőség. A pályázat értékelése folyamatban van.

A „Falumegújításra és fejlesztésre” igénybe vehető pályázati forrásból a Köztársaság tér és a temető fejlesztésére pályáztunk. A projekt keretében megújul

a Köztársaság tér környéke, valamint a temetőben kerítésbe épített urnafal kialakítására kerül sor. Az elnyert támogatási összeg mintegy 22.500.000 Ft. A projekt megvalósításához szükséges kiviteli tervdokumentáció elkészítéséhez a Csongrád Megyei Közgyűlés Elnöke által meghirdetett Települési Pályázat Előkészítő Alap pályázati kiírás keretében nyertünk el 1.687.500 Ft támogatást.

A romániai Pécskával közösen pályázatot nyújtottunk be a Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében, amely a 2010. évi hagyományos települési rendezvények megvalósítását segíti. Projektötletünket mintegy 95.000 euro támogatásban részesítették.

A CÉDE pályázat keretében több mint 3.600.000 Ft összegű támogatásban részesültünk, amelyből egy, az önkormányzati feladatellátást segítő 9 személyes Ford Transit típusú gépjárművet vásároltunk.

A „Vidéki örökség megőrzésére” kiírt jogcímrendelet vonatkozásában a helyi védelem alatt álló Kisvasútállomás épületének további három helyisége újul meg, és megvalósul az épület komplett nyílászáró cseréje. Az elnyert pályázati támogatás 6,6 millió forint.

Önkormányzatunk kezdeményezésére a jelenlegi fenntartó, a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása (SZKTT) a „Bölcsődebővítés a SZKTT Humán Szolgáltató Központ domaszéki telephelyén” címmel pályázatot nyújtott be annak érdekében, hogy a bölcsődei csoportszobák száma bővíthessen. Pályázatunk a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján szereplő információk szerint a második fordulóban több mint 113.100.000 Ft összegű támogatásban részesült.

A Homokháti Önkormányzatok Kistérségfejlesztési Társulása által beadott, „Homokháti Önkormányzatok közösségi közlekedéshez kapcsolódó összehangolt infrastruktúrafejlesztése” című pályázata több mint 276.000.000 Ft támogatásban részesült. A pályázat keretében megújulnak a buszmegállók, hulladékgyűjtők és kerékpártárolók kerülnek beszerzésre hat környező településen és Domaszéken. A közbeszerzési eljárás második körében a Bauszer Építő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. nyerte el a

kivitelezési munkákat. A módosított kivitelezési határidő 2010. június 10.

Mórahalom Város Önkormányzata Domaszékkel és Ásotthalommal közösen benyújtott „Összefüggő hálózati elérést biztosító külterületi kerékpárút építése (Szeged-) Domaszék-Mórahalom-Ásotthalom között” című pályázata csaknem 216.500.000 Ft összegű támogatást nyert el. A kerékpárút építésének domaszéki szakasza a Dózsa Gy. utca vonalától a Piros Rózsa Sörözőig húzódik. A projekt fizikai megvalósításának tervezett időpontja 2010. augusztus 31.

*Összeállította:
Bába Karola pályázattíró menedzser
Tanács Anett pályázattíró-menedzser*

Domaszéki kisvasút

Domaszéki templom

Riport

MEGÚJULT, KORSZERŰ ISKOLA ÉS ÓVODA VÁRJA A GYEREKEKET DESZKEN

Folytatás az 1. oldalról

nulók, mind a tanárok számára, mondta Vid György, az iskola igazgatója. Ez a beruházás megteremti a minőségi feltételeit az itt folyó pedagógiai munkának. A körülmények mellett azonban az is nagyon fontos, hogy technikailag is megújult az iskola, hisz számítógépeket is interaktív táblákat is beszereztek. Ezek pedig jelentősen segítik a tanárok munkáját. Az interaktív táblákat nagyon várják a pedagógusok, már kitanulták használatát és összegyűjtötték azokat a digitális anyagokat, amelyeket az oktatásban használni tudnak majd.

Sándorfalvi buszpályaudvar látványterve

Sándorfalvi buszpályaudvar látványterve

Riport

FEJLESZTÉSEK SÁNDORFALVÁN

November 23-án elkezdődtek a Sándorfalva Pallavicini Sándor Iskola bővítési munkálatait, a beruházás várhatóan 2010 nyárára fejeződik be. Az 595 millió forintos beruházás az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg. A fejlesztésre több mint 496 millió forint európai uniós támogatást nyert az önkormányzat. A projekt keretében egy helyszínrre vonják össze az oktatást egy korszerű és modern épületegyüttes felépítésével. Az akadálymentesített és szép homlokzati megoldásokkal díszítendő épületben 14 új tanterem, egy új aula, sportcsarnok, valamint egy 150 főt kiszolgáló melegkonyha ebédlő jön létre.

Az önkormányzat közel 50 millió forintot nyert egy új, színvonalas közösségi központ Széchenyi Ifjúsági Községi Központ létrehozására. A támogatási szerződés aláírása megtörtént, a következő feladat a kivitelező kiválasztása lesz, amelyre közbeszerzést írtak ki, ez 2010 elején zajlik majd le. Az építkezés várhatóan tavasszal kezdődik, a központ pedig előreláthatólag 2010 őszén nyitja meg kapuit. A fejlesztés során a Széchenyi utca 24. szám alatt – közismert nevén a Széchenyi udvarban – található rossz állapotú, egykor ipari célokat szolgáló épületrészek elbontása után a funkciójukat veszített, üresen maradt ipari helyiségeket felújítják és egy új épületszárny hozzáépítésével létrehoznak egy 450 m² nagyságú, korszerű,

Több mint 180 millió forintból varázsolja víziparadicsommá a két éve vásárolt két tavát a sándorfalvi önkormányzat. Mindehhez közel 100 millió forintot turisztikai attrakció-fejlesztési pályázaton nyertek, az önerőt a város a Pallavicini Fejlesztési Keretből fedezi. A 2007-ben vásárolt két bányatavat eredetileg is élővízes víziparadicsom kialakítására szánta az önkormányzat. A beruházás költsége több mint 180 millió forint, ezért a városvezetés ehhez megfelelő pályázatra várt. Kakas Béla polgármester elmondta, ideális lenne, ha a jövő nyári szezonkezdetre elkészülhetnének ezzel a munkával, de valószínűbb, hogy csak nyár közepére, ősz elejére végeznek. Sándorfalva az építkezés során infrastruktúráról gondoskodik, a polgármester szavai szerint egy mini város hoznak létre: utak, csatornázás, villany, ivóvíz, kabinok, homokos plázs, díszburkolat, strandröplabdapályák. Mindezt „gondolatébresztőnek” szánják, megpróbálják a tavakat vonzóvá tenni a beruházók számára, akik akár óriáscsúszdát is építhetnének a területre. A teljes csatornázást bonyolítja, hogy különösen körültekintően kell eljárni a kivitelezés-kor a tájvédelmi körzet közelsége miatt. A két tó a város határáról 500 méterre fekszik, átlagos vízmélységük 2,5 méter, a vízminőség kiváló. A terület összesen 18 hektár, ebből a nagyobb tó 14, a kisebb a hozzá tartozó szigettel együtt 4 hektár. Korábban Orchideás tavak volt a nevük,

Sándorfalvi buszpályaudvar látványterve

az iskolai oktatást, de táborokat, tájvédelmi bemutatókat is szervezhetnének a 4 hektáros állóvíz mellé.

Vadonatúj autóbusz-pályaudvar alapkövét tették le november 5-én a Május 1. téren. Az ünnepségen részt vett Magyar Anna, a Csongrád Megyei Önkormányzat elnöke és Kozma József, a Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács elnöke is. A pályaudvar építését Sándorfalva egyre élénkülő tömegközlekedése, a buszforgalom megnövekedése indokolta. Naponta több mint 160 helyközi és távolsági járat indul és érkezik a városba, az utasok száma pedig 2007-ben elérte a 670 ezer főt. Ennek fő oka, hogy a munkavállalók több mint 60 százaléka naponta ingázik Szegedre. Az önkormányzat egyedül indult a Dél-alföldi Operatív Fejlesztési

Program közösségi közlekedési fejlesztési pályázatán, s nyert el a 166,5 millió forint összköltségű beruházáshoz több mint 132 millió forint európai uniós támogatást. A kiírt közbeszerzési pályázat eredménnyel zárult, így október 12-én Sándorfalva Város Önkormányzata képviselőjében Kakas Béla polgármestere és a PROBART Építő, Szerelő, Kereskedő és Szolgáltató Kft. képviselőjében Bartucz Tibor ügyvezető aláírták a vállalkozási szerződést, amely alapján 2010. március 31-ig elkészül Sándorfalva központi buszpályaudvara. A buszpályaudvar az Új-városközpont területén, a Május 1. téren épül. Az akadálymentes épületben 30 fős fűthető váróterem, jegy- és bérletpénztár, valamint egy érintőképernyős információs terminál biztosít majd az

utazó közönség számára kulturált tartózkodási lehetőséget. Az elektronikus információs berendezésen tájékozódni lehet a menetrendről, a városi programokról és szolgáltatásokról. Az épületben helyet kap férfi, női és akadálymentes mellékhelyiség is. A buszvezetők számára pihenő, valamint szolgálati helyiséget is biztosít majd a létesítmény. Az épület előtt fedett peron várja majd az utazó közönséget. A váróterem épületét körülölelve két kisebb és két hosszabb peront alakítanak ki. Maga a pályaudvar áthajtós rendszerű lesz, kétirányú forgalommal. A váróterem mellett több mint száz kerékpár tárolására alkalmas rögzített kerékpártárolót helyeznek el, valamint kiépítenek 9 személygépkocsi parkolót is.

Sándorfalvi buszpályaudvar látványterve

többfunkciós ifjúsági közösségi teret, a Széchenyi Ifjúsági Községi Központot (SZIKK). Az épületben kialakításra kerül egy klubszoba, egy rendezvényterem, valamint egy oktató- és előadótér, amelyek alkalmasak lesznek összejövetelekre, előadásokra, képzésekre, rendezvényekre, klubfoglalkozásokra és egyéb szabadidős tevékenységekre, foglalkozások tartására.

de átkeresztelték Nádastói Szabadidő-parknak – a környékbeliek ugyanis inkább ezen a néven emlegették. A tervek szerint a nagyobb tavat használhatnák a fürdőzők és a vízi sportolók: kajakosok, kenusok – egymástól elválasztva. A kisebbik a vízi világ otthona lenne, akár horgászásra is alkalmas volna, illetve tanösvény vezethetne hozzá, kiegészítve

Sándorfalvi buszpályaudvar látványterve

Zöld sarok

KÉSZÍTSÜNK MADÁRODÚT, BARKÁCSOLJUNK „FÉSZKEPELENKÁT”!

Nincs olyan ember, aki ne látná szívesen kertjében a fekete rigót, a sárga mellényéről, fekete sapkájáról könnyen felismerhető széncinegét, a háztetők csúcsán „nyiszorgó” házi rozsdafarkút, és a többi kedves és hasznos énekesmadarat. Nemcsak hangjukkal és jelenlétükkel kápráztathatnak el bennünket, hanem segítenek kertünk növényeit megvédeni a kártevőktől. Keményebb teleken madár-etetéssel segíthetünk tollas barátainkon, tavasszal viszont abban, minél jobb, biztonságosabb fészkelőhelyet találjanak maguknak – lehetőleg a mi kertünkben. A fák ágain, bokrokban fészkelők esetében nincs túl sok lehetőségünk. Ültethetünk olyan cserjéket, fákat, melynek ágrendszere, lombja alkalmasabb fészkek építésére, s megfelelő védelmet nyújt a betolakodók ellen is. Egy kis metszéssel biztos helyet alakíthatunk ki egy-egy fészkecsésze számára. Ilyen a tűztövis, a gypű rózsa (vadrózsa), kökény, galagonya. Ezen növények termései kiváló táplálékai is a nálunk telelő rigóféléknek, s nem utolsó sorban kellemes színfoltja kertünknek.

Ha már működik az etető a kertünkben, megfigyelhetjük az odalátogató ma-

Rönkodú kihelyezve

dárkák viselkedését, meghatározhatjuk őket. Azonban ha többet is szeretnénk tenni a madárvédelem érdekében, barkácsolhatunk számukra mesterséges fészkelőhelyeket, úgynevezett fészkek-odúkat. Minél előbb helyezzük ki, annál nagyobb valószínűséggel veszik birtokba

tollas kedvenceink: télen védett bújóhely, tavasszal költőhelyül szolgálhat a télen odaszoktatott cinkéknek, s más odúlakóknak.

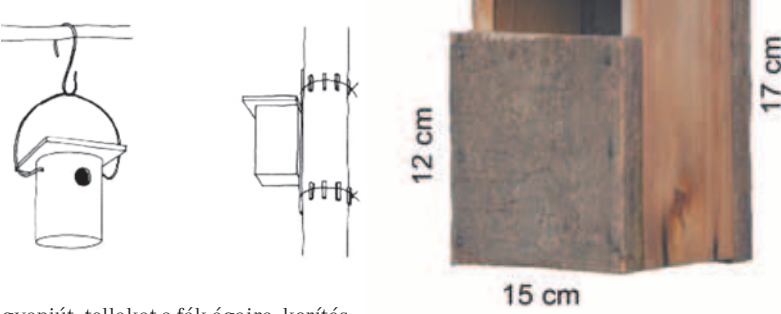
Az odúlakó fajok (pl. széncinege, kékcinege, házi rozsdafarkú, mezei és házi veréb, barázdabillegető, seregély, kuvik, stb.) számára barkácsolhatunk deszka- vagy rönkodút. Mint a neve is mutatja, mindkettő fából készül. A deszkaodú elkészítése egyszerűbb, hiszen csak néhány szélesebb, méretre vágott deszkadarabot kell összeszegezni a mellékelt ábrák szerint. Nagyobb figyelmet kell fordítani a tető alatt kialakítandó bejáratra, a rönpyílásra, melynek átmérője függ a madárfaj méretétől. Széncinege méretű fajok számára kb. 32 mm átmérőjű furat felel meg (B-típusú odú). Kisebb testű rokona a kékcinege megelégszik a 25-28 mm-es bejáratral is.

A rönkodú külső és belső felépítésében teljes mértékig hasonlít egy természetes odúhoz. Egy 30 cm magas, 18-20 cm átmérőjű rönk tökéletesen megfelel erre a célra. Hosszában felezzük meg, belsejét fűrészeljük ki V-alakban, majd újra illesszük össze, és szegekkel, csavarokkal rögzítsük. Az odú alja egy kb. 2 cm vastag rönkszelet, amit alulról szegelhethetünk az előbb elkészített „csőház”. Már csak a tető van hátra, ami egy 5-6 cm-rel szélesebb rönkből szelhetünk le szintén 2 cm-es vastagságban.

Néhány madárfaj (pl. rozsdafarkú, billegetők) elől félig nyitott, úgynevezett C-típusú odúban költenek. Ez a költőláda annyiban különbözik a többitől, hogy az előlő deszkalap 1/3 résszel rövidebb a többinél, így egész tágas a bejárat nyílása.

Miután a kihelyezett odúkat rendszeresen ellenőriznünk, takarítanunk is kell, célszerű a tetejét levehetőre, esetleg felnyithatóra elkészíteni. Az előbbi kialakításához felhasználhatjuk a maradék faanyagot, s azok megfelelő helyre szegezésével szoríthatjuk be a tetőt. Választhatjuk azt is, amikor egy fémszanérral rögzítjük a tetőt a hátlaphoz, s így tudjuk kinyitni az odút ahhoz, hogy eltávolíthassuk a régi fészkeket, kifertőtlenítsük azt a fészkeparazitáktól.

Ne feledjük! Az elkészített és kihelyezett odúba ne tegyünk fészkeanyagot! Az a madarak dolga. De kihelyezhetünk

C-típusú odú

gyapjút, tollakat a fák ágaira, kerítésre, felkínálva az építőanyagot. Figyel-nünk kell a fészkekodú elhelyezésére is. Tűző napra ne tegyünk odút. Lombok vagy az ereszt árnyékában kiváló helye lesz, s ha a bejárata keleti, délkeleti irányba néz az még jobb. Magasabban elhelyezett odúba az óvatosabb madarak is beköltöznek, de a széncinkék a ház-falra szerelt, ablak melletti költőládát is hamar birtokba veszik. Egy átlagos méretű portán egy, legfeljebb kettő odút helyezzünk ki, lehetőleg távolabb egymástól, valamint eltérő típusúakat.

Ne feledkezzünk meg a fecskéinkről sem. Akár a vörös torkú, erősen villás farkú füstifecske, akár a fehér torkú és fehér hasú, csörgő hangú molnárfecske a társbérlnők. Az előbbi elsősorban zártabb

helyekre, garázsba, ólba, istálló gerendáira építi félig nyitott sárféskét, míg a molnárfecske ereszt alatt, ablakkerethez, vagy a házak homlokzati díszéhez tapasztja csaknem zárt, gömbölyded fészket. Ugyan nem fészkekodút kell készítenek nekik, azonban gyakori probléma, hogy ürülékükkel összepiszkítják a falat, a padlót, vagy a járdát. Itt a lehetőség, hogy a lakók távollétében egy széles deszkalapot, vagy fémlemezt a fészkecsésze alá rögzítsünk, ami „pelenka” módjára megfogja a lehulló piszkot. Ezzel megelőzhetjük a sok bosszúságot és takarítást egyaránt.

Kép és szöveg: Kosznai Norbert

C-típusú odú kihelyezve

Közlekedés

ÚJ SZABÁLYOK A KÖZLEKEDÉSBEN (1. RÉSZ)

AMIT A BICIKLISEKNEK (IS) TUDNIUK KELL

Az év első napján léptek életbe a KRESZ legújabb módosításai. A közlekedési szabályzatnak mintegy 60 pontja változott. A törvényalkotók főként a gyalogosok és a kerékpárosok biztonságát igyekeztek növelni. Ehhez persze a módosítás önmagában kevés, az is szükséges, hogy minden közlekedő, beleértve a biciklisteket és a gyalogosokat is, betartsa a szabályokat. A KRESZ módosításai közül elsőként a kerékpárosokat érintő változásokat tekintjük át, sorozatunk februárban folytatódik.

Sok félreértésre adott okot az a módosítás, mely megszünteti a kerékpárosok szoros jobbra tartási kötelezettségét. Ez ugyanis az első értelmezésekkel ellentétben nem jelenti, hogy a biciklistek bárhol kerekeshetnek az útesten. Az általános jobbra tartási kötelezettség, ahogy minden közlekedőre, rájuk is vonatkozik, csak nem kell közvetlenül az útpadka mellett hajtaniuk. Az új KRESZ lakott területen kívül, valamint a főútvonalakon külön nyomatékostítja a biciklistek jobbra tartási kötelezettségét.

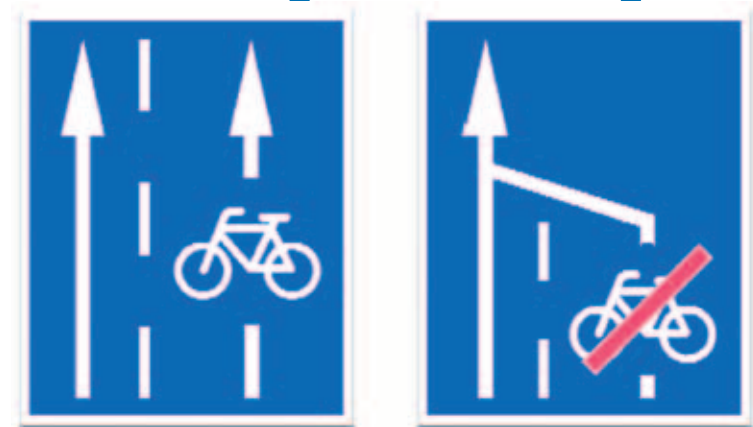
Szintúgy sokan félreértették azt a módosítást, mely szerint a biciklistek a tiltott irányból is behajthatnak az egyirányú utcába. Ezt ezen túl is csak akkor tehetik, ha tábla engedélyezi számukra a behajtást. Az olyan kereszteződések előtt, ahol a jobbra nyíló egyirányú utcából az utca forgalmával szemben közlekedő kerékpáros hajthat ki, az autósok számára figyelmeztető jelzőtáblát kell kihelyezni.

Újdonság, hogy a biciklistek a továbbiakban előre sorolhatnak a például piros

A kerékpáros nyomot jelző útburkolati jel

lámpánál várakozó gépjárműsor mellett. Ám ezt csak akkor tehetik, ha a manőverhez elegendő a hely, és nem akadályozzák a kanyarodási szándékukat jelző járműveket.

A nyitott kerékpársávot, és annak végét jelző táblák.

A módosítás bevezette a kerékpáros nyom, valamint a nyitott kerékpársáv fogalmát. A burkolaton kijelölt kerékpáros nyom a biciklis közlekedés számára ajánlott útfelületet mutatja. A nyitott

kerékpársávot az útburkolatra festik, és táblákkal is jelzik. E sávon más, ugyanazon irányba közlekedő jármű is haladhat, viszont a kijelölés növeli a biciklistek biztonságát.

Sport

RÖGBI SZEGEDEN

EGYRE NÉPSZERŰBB SZEGEDEN A RÖGBI. A GORILLÁK MINDEN KOROSZTÁLYBAN NAGY DOBÁSRA KÉSZÜLNEK

A Fit World Gorillák Szeged Rugby Club a rögbi egyik hazai képviselője. Az egyesület 2004-ben alakult és azóta is meghatározó tagja a hazai bajnokságnak. A csapat ötéves fennállása alatt négyszer szerzett ezüstérmet a felnőtt NB I-ben, míg a 2006-tól szervezett junior együttes minden évben bajnoki címet ünnepelhetett. A 2004-es kezdés óta a klub tagjainak a létszáma megháromszorozódott, sőt az amerikai foci csapat létrehozása miatt ez a szám még nagyobb. A Fit World csapatvezetője Debreczeny Dénes büszke az eddig elért eredményekre:

- *A tavalyi szezonban a klub csapatai közül négy is bajnok lett. A diákolimpián a kölyök és a junior együttesünk is az első helyen zárt, valamint a Fit World az egyetemi bajnokságban és az NB II-ben is aranyérmet szerzett. Szerencsére most már elértük azt Szegeden, hogy nem kell bemutatkoznunk mindenkinek. A városban sokan ismerik a klubot, tudják mi az a rögbi.*

Debreczeny Dénes csapatvezető, játékos és a klub elnökségi tagja is egyben. Elmondta, a toborzásban a média nyúj-

totta a legnagyobb segítséget, hiszen a sportág az elmúlt években egyre többször szerepelt a televízióban, ráadásul az internetnek köszönhetően a legjobb és legérdekesebb rögbis videók is bárki számára elérhetőek. Idén tavasszal pedig a moziban is vetítenek majd egy igazi hollywood-i filmet a dél-afrikai rögbisekről, így újabb réteg ismerkedhet meg a játékkal. A legismertebb hazai csapatok komoly honlappal is rendelkeznek, így a sportág iránt érdeklődők még inkább bepillantást nyerhetnek a klubok életébe. A Fit World által támogatott együttes is megbízható lábakon áll. Az egyesület a városnak köszönhetően az Etelka-sori sporttelepen játszhatja a hazai bajnoki mérkőzéseket. A klub tavaly két iskolával, az Eötvös József Gimnáziummal és a Dugonics András Piarista Gimnáziummal is együttműködési megállapodást kötött.

- *Rendszeresen tartunk nyílt napokat, ahova sok fiatal ellátogat - teszi hozzá Debreczeny Dénes. Rengeteg pozitív visszajelzést kapunk tanároktól, hogy a korábban magatartásbeli problémákkal küzdő gyerekek megváltoztak, mióta*

rögbiznek. Itt a srácok kordában vannak tartva, elsősorban neveljük őket, ennek köszönhetően pedig az iskolában is javult a teljesítményük. A rögbi nem egyéni sport, itt csak akkor lehet eredményes egy csapat, ha a pályán lévő tizenöt ember szó szerint együtt játszik. Ez a hozzáállás összehozza a gyerekeket, szerencsére a tanárok is felismerték ezt. Tavaly tíz csapattal iskolai rögbi bajnokságot rendeztünk Szegeden, nagy sikerrel, idén ismét megszervezzük.

Fit World női csapata

A Fit World kialakított egy női csapatot is. Ennek oka, hogy a sportág egyik változata, a hetes rögbi bekerült az olimpiai programba. A lányok már a tavalyi idényt is végigjátszották, az idei szezonban pedig a 12. forduló után a harmadik helyen állnak az ötcsapatos bajnokságban.

Szó volt már korábban az egyetemistákról is. A klub azért hozta létre az NB II-es együttest, hogy itt szerepeltesse azokat a diákokat, akik kedvet kaptak a rögbihez. A másodosztályú csapatot az SZTE-EHÖK versenyezteti, de ter-

Az első szegedi rögbi csapat még 1993-ban alakult meg. Már abban az időben is nagy divat volt, hogy az egyesületek választottak maguknak egy állatot. A szegedi alapító tagok a Mogorva Gorillákra szavaztak. Amikor 2004-ben újjáéledt a városban a rögbi, az új elnevezésbe ez a névbe már nem került be. Az együttes az NB I-ben Fit World néven szerepelt egészen az idei szezoniig. A klub egy arculat váltáson ment keresztül, így újra felvették a már-már feledésbe merült Gorillák jelzőt. Ez több szempontból is hasznos, hiszen például a fiatalok jobban kötődnek a klubhoz, az ifjú rögbisek ugyanis előszeretettel varratják fel a gorillás lógót a ruhájukra.

mészetesen a Fit World felel a szakmai munkáért.

- *Az egyetemek között is egyre nagyobb népszerűségnek örvend a rögbi - meséli Debreczeny Dénes. A nemzetközi szövetség is létrehozott egy új egyetemi szakágot, ráadásul a jövőben világbajnokságot is szervez a főiskolások számára. Az a célunk, hogy öt éven belül egy nagyon komoly*

rillái számára ez a szezon sokkal nehezebb, mint a korábbiak. A hazai szövetség ugyanis megreformálta a bajnokságot. A legjobb együtteseket tömörítő extraligát megszüntette, így a hazai élcsapatok most már az NB I-ben szerepelnek.

- *Az öt topcsapattal is játszottunk az idén, ami az eredményességünk szempontjából mindegyik hátrányos, a fejlődés szem-*

SZABÁLYOK

A rögbit egy igen rendhagyó tojás formájú gumilabdával játsszák. A pálya nem sokban tér el a labdarúgás pályáitól, ezért itthon a rögbi meccsek focipályákon zajlanak. Nagyon fontos vonal a célvonal, ami a kapukkal egy vonalban helyezkedik el. Ha valamelyik együttes az ellenfél célvonalán átvisszi a labdát, vagyis a játékszt a célterületen leteszi a földre 5 pontot kap. Ezután 2 pontért megkísérélheti az állított jutalomrúgást, a labdát a H alakú kapu felső részébe kell juttatni. Fontos megemlíteni, hogy a rögbi a legnagyobb létszámmal játszott labda játék. Egy csapatból egyszerre tizenötön lehetnek a pályán. A labdát csak hátrafelé lehet passzolni, előre csak vinni vagy rúgni szabad. Szerelni csak a labdás játékos lehet, annak földre vitelével, a mélyfogással. A földre vitt rögbisnek el kell engednie a labdát. Látványos eleme még a játéknak a nyílt tolongás, amikor egy vagy több lábon lévő játékos mindkét csapatból, fizikai kontaktusban, a földön lévő labda fölött összezár. Ilyenkor a láb segítségével megpróbálják megszerezni vagy megtartani a labdát, úgy hogy közben nem szabálytalankodnak. Nem szándékos szabálytalanság esetén a játékvezető ún. zárt tolongást ítélt. Ekkor 8-8 játékos meghatározott rendben összekapaszkodik, középen egy „alagutat” képezve. A kedvezményezett csapat nyitójátékosa ebbe az alagútba juttatva hozza játékba a labdát.

Értékeink

BEMUTATKOZIK A DESZKI MAGYAR-NÉMET-FLAMAD BARÁTI KÖR

5 ország 6 településével: Königs-tein (Németország), Ninove (Belgium), Oroszhegy (Románia), Rahó (Ukrajna), Wiesenbach (Németország), Novi Knezevac (Szerbia) van testvérvárosi kapcsolata Deszknak. 12 magánszemély 2006 novemberében hozta létre a Magyar-Német-Flamand Baráti Kört azzal a céllal, hogy segítse az önkormányzatot a testvértelepülésekkel való együttműködésben, a programok szervezésében. Elképzelésük szerint az egyesület munkájával, pályázati pénzek segítségével tovább színesíti ezeket a kapcsolatokat. A Baráti Kör elnöke Karácsonyiné Fehérvári Szilvia, elmondta, a kezdeti célkitűzéseken már régen túl nőtt az egyesület, sokkal többet tudnak hozzátenni ezekhez az együttműködésekhez, például azzal a szakácskönyvvel, amelyet tavaly adtak ki. A könyvben két nyelven 6 nemzet 36 receptje található a halászs-

létől a csnica-ig. Az elnök szerint ez a kiadvány első lépése a különféle nemzetek kultúrájának jobb megismerésének, azok elfogadásának.

Deszk és Wiesenbach testvérvárosi kapcsolata tavaly ünnepelte 20 éves évfordulóját és ennek apropóján jött a szakácskönyv ötlete. Ebbe nem csak magyar és német ételek kerültek bele, hanem 4 másik nemzet jellegzetes finomságai is. Az ötletnek mind Deszken, mind Németországban nagy sikere volt, sokan vették örömmel kezükbe a kiadványt. Akár kétszer ilyen vastag könyvet is kiadhattak volna, annyi recept gyűlt össze, végül 36 került bele a kötetbe, olyan ételek, amely az adott népekre a legjellemzőbb. Az elképzelés megvalósítása pályázati forrásból és saját erőből sikerült. Nagy kihívás volt a Baráti Kör tagjainak számára az is, hogy valamennyi receptet meg kellett

főzniük, hogy minden ételhez legyen fénykép is a kiadványban. Így jó két hétig süttöttek-főztek annak érdekében, hogy létrejöjjön a szakácskönyv. Karácsonyiné Fehérvári Szilvia reménykedik abban, hogy a többi receptet is sikerül majd még megjelentetniük egy újabb szakácskönyvben.

hagyományokkal rendelkező egyesülete legyen a Szegedi Tudományegyetemnek. Büszkéek vagyunk a fiatalokra, akik az iskolapad mellett két ligában is megállják a helyüket. Az NB II Keleti csoportjában jelenleg a harmadik helyen állnak, abban pedig biztos vagyok az egyetemi bajnokságot az idén is megnyerik.

A legfiatalabbak a kadettek és szépen szerepelnek a 2009/2010-es idényben, hiszen a hétcsapatos ligában jelenleg a negyedik helyen állnak. Az egyesület másik fontos célja, hogy hosszútávon felzárkózzon a két hazai rögbi fellegvár az Esztergom és a Százhalombatta mögé. Ezért fontos, hogy a fiatalok számára is biztosítsák a megfelelő feltételeket. A klub vezetői a múlt mellett a jelenre is büszkéek, hiszen a felnőtt válogatottat leszámítva minden magyar nemzeti együttesben szerepel szegedi játékos. A nagyon tehetséges Bárdos Andrásnak a szakemberek nagy jövőt jósolnak. - *Tényleg nagy ígéret András. - mondja Debreczeny Dénes. Szerintem ő lesz az első szegedi rögbis, aki ebből a sportból megtud majd élni. Ez most egy kicsit még utópisztikus, de úgy gondolom, ha ilyen ütemben fejlődik, akkor három éven belül egy jegyzett külföldi bajnokságba igazolhat. Minden adottsága meg van ahhoz, hogy hosszú éveken keresztül oszlopos tagja legyen a magyar válogatottnak.*

Amiről még nem esett szó, az a felnőtt együttes idei szereplése. A Fit World go-

pontjából viszont jó. *Az a célunk, hogy az alapszakasz végén az első nyolcban végezzünk. Ha sikerül elcsípnünk a hetedik helyet, akkor még kaphatunk olyan ellenfelet, akivel szemben reális esélyünk lehet a továbbjutásra. A négy közé jutás minden álmunkat felül múlnd.*

A Gorillák a tízcsapatos NB I-ben öt forduló után harmas holtversenyben a negyedik helyen állnak, így jelen állás szerint van esély a Debreczeny Dénes által megálmodott forgatókönyvre. November hetedike történelmi nap volt a szegedi rögbisek életében, hiszen eddig az Elefántok ellen soha nem tudtak nyerni a Gorillák. A kilencvenes években mindkét csapat meghatározó volt a hazai élvonalban, a váci együttes négyszer is megszerezte a bajnoki címet. Két hónappal ezelőtt azonban megtört a jég, összejött az első győzelem. A Fit World hazai pályán 26-19-ra nyert a nagy rivális ellen. Ebben a szezonban a fiúk a váciak mellett a Pécs és az Esztergomi Vitézek II gárdáját is legyőzték, míg a Kecskeméti és a Százhalombatta II-től kikaptak.

A bajnokságot a Battai Bulldogok első számú csapata vezeti százszázalékos teljesítménnyel. Az aranyérem szinte borítékolható, hogy az ő kezükbe kerül. A szezon márciusban folytatódik, az egyesületek február 6-án döntenek majd az időpontokról.

A legfiatalabbak...

Értékeink

ENERGETIKAI FELÚJÍTÁS A MÓRICZ ZSIGMOND MŰVELŐDÉSI HÁZBAN

Egy rekonstrukciós programnak köszönhetően megújult a szentmihályi Móricz Zsigmond Művelődési Ház energetikai rendszere. Az 1920-ban épült házba a nyolcvanas évek elején vezették be a központi fűtést, így indokolttá vált a felújítás.

A munkálatok a nyílászárók cseréjével kezdődtek el 2009. szeptember 22-én. Ezt követően a fűtési rendszert korszerűsítették. A régi, elavult kazán helyére egy innovatív, úgynevezett Peller kazán került. Ez a fatörmelékot is feldolgozó berendezés olyan hatékonyan és környezetbarátan dolgozik, amennyire a technika fejlettségi foka ezt ma lehetővé teszi - mondta el a projektvezető. Pásztor Pétertől megtudtuk, hogy a 43 millió forintos beruházásra a KEOP (Környezet és

Energia Országos Program) pályázatán nyert pénzt az intézet. A munkálatok költségeinek 50%-át fedezte a KEOP és ehhez járult hozzá a szintén 50%-os önkormányzati támogatás. Szeged városa továbbá 10 millió forintot adott a művelődési központnak, amelyből az elektromos hálózatot újították fel.

A munkálatok a tervezett határidőig, vagyis november 30-ig elkészültek, de az intézet csak február elején nyitja meg kapuit - tudtuk meg az igazgató. Csicsai Antal hozzátette, hogy jelenleg a parketta felújítása zajlik.

Az igazgató nagyon várja már, hogy visszaköltözhessenek a házba. Igaz, a gyálaréti intézet ideiglenesen befogadta a móríczosokat, így a kiscsoportos foglalko-

zásokat meg tudták tartani, de nagyobb rendezvényt ősz óta nem szervezhettek.

A megnyitó ünnepséget talán ezért is várják oly annyira a dolgozók és a szentmihályiak is. Csicsai Antal részleteket nem árul el, de azt elmondta, hogy a vajdasági Péterréve képviselőivel és néptáncgyűttesével ünnepelhetnek majd a látogatók.

Az épület rekonstrukciója az energetikai beruházással nem fejeződött be, például az eszközállomány bővítése is szerepel a távolabbi tervek között, de ehhez is - mint oly sok mindenhez - pénz kell. Nem elég viszont csak pályázni, hiszen a 80-100 milliós programokhoz általában 50%-os önrészt kell hozzátenni, ami megnehezíti az önkormányzatok dolgát.

A Művelődési Ház

Értékeink

100 CSALÁDOT TÁMOGATOTT AZ ÚJSZENTIVÁNI ÖNKORMÁNYZAT INGYENES TŰZIFÁVAL

A település nehéz anyagi, illetve szociális helyzetben élő lakosai számára az önkormányzat ebben az évben is ingyenes biztosított tűzifát. A beköszöntő

hideg idő sokak számára mind fizikailag, mind anyagilag nagy megterhelést jelent. Az önkormányzat már több éve ingyenes tüzelőfaosztással próbál enyhíteni

a hideg napokon ezeknek a rászoruló családoknak. Évről évre egyre többen kérik az önkormányzat segítségét. A közmunkások már tavaly télen is vágta fát, hogy idén is legyen száraz tüzelő a rászorulóknak. Idén ősszel is folytatódott a fa gyűjtése a tiszai gátör, Papp László által kijelölt területeken. A településen működős a Faktum gyermekbútorgyár is segítette az önkormányzatot faanyaggal. Szorgos kezek nem kevés munkája azt eredményezte, hogy az idei télen 100 családnak tudott fát biztosítani a település. A rászorulóknak közül többen nagycsaládosok, kevés keresettel illetve kisnyugdíjasok a létminimum környékén. A szociális szolgáltató központ munkatársai ellenőrizték a jogosultságot

Recept

EREDETI SZÉKELY TÖLTÖTT KÁPOSZTA

Hozzávalók:

- 50 dkg lapocka
- 50 dkg kocsonyahús
- (nyers sertésfűl, farok, fejhús)
- 50dkg nyers füstölt oldalas
- 50 dkg dagadó
- 3 dkg liszt
- 2 evőkanál olaj
- 2 kg savanyú káposzta
- 10 db savanyú káposzta levél
- 10dkg rizs
- 1 kisfej
- vöröshagyma
- 1 teáskanál pirospaprika
- 8 dl tejföl
- ízlés szerint őrölt feketebors, só

Hozzávalók:

A nagy vassfazekat (vagy beáztatott cserépedényt) olajjal kikenjük és liszttel meghintjük. A töltelékhez a dagadót megdaráljuk, összekeverjük a nyers, megmosott rizzsel, pirospaprikával, a megtisztított és lereszelt hagymával, sóval,

borssal, majd szorosan becsomagoljuk a vastag ereitől megtisztított savanyú káposztalevélbe.

Az apró káposzta egyharmad részét elterítjük a fazék alján, erre rátesszük a megmosott és feldarabolt kocsonyahúst, valamint az előzőleg 1 éjszakán át vízben vagy tejben áztatott, darabokra vágott füstölt oldalast. Erre a következő réteg savanyú káposztát terítjük. Megsózzuk, meghintjük borssal, majd beborítjuk a megtöltött savanyú káposzta levelekkel. Erre nyers, felszeletelt lapockát helyezünk, végül beborítjuk a maradék aprókáposztával. Megsózzuk, meghintjük borssal, és 5 dl tejföllel leöntjük. Az edényt lefedjük, és forró sütőbe tesszük. Legalább 3 órán keresztül sütjük közepes lángon. Tálaláskor a tányéron megtejfölözzük.

A recept a Dezső Magyar-Német Falmd Baráti Kör „Így főzünk mi és barátaink” kiadványában jelent meg.

